

För en humanitär intervention i Irak!

I tidskriften *Time* för den 24 februari finner man ett foto från de nyligen avhållna antikrigsdemonstrationerna där en docka föreställande USAs president försetts med ett patronbälte över axeln och under det en ”blodig” barndocka med en kula i magen. Mänskliga sköldar har rest till Irak för att ”skydda civilbefolkningen”. I söndags sade en av dem i radio att hon skulle utposterats vid ett vattenverk. I denna tidning förekommer insändare som varnar för ”bombmattor” över Irak.

I Graham Greenes bok *Den stillsamme amerikanen*, f.ö. aktuell som film just nu, ställs berättaren inför ett dilemma. Skall han ange den person som är hans nära vän men som varit medskyldig till ett bombattentat där många människor avlidit? Sensmoralen är den att han till slut måste välja, om han skall fortsätta att vara människa. Han anger sin vän som därmed blir mördad.

Har alla dessa demonstranter, sköldar och insändarskribenter också valt så, att de även för framtiden kan känna sig som människor med moral och heder i behåll? Vad har de egentligen i så fall valt? Relevanta värden att välja bland och att rangordna är fred, frihet, demokrati och människoliv. Den som menar att invasionen av Irak leder till att soldater från USA inte kan undgå att döda barn har säkert rätt. Men om man också hävdar att USA därför bör avstå, har man därmed värderat några barns liv högre än både frihet och demokrati, vilket ingripandet mot Irak ytterst syftar till att försvara, samtidigt som man låter Saddam Hussein själv fortsätta att i kallt blod döda så många barn han vill. Jag anser inte att detta är ett moraliskt högtstående och hedervärt val.

Tron att USAs kommande ingripande i Irak i vart fall delvis tom. *syftar* till att skjuta civilpersoner är i bästa fall naiv om man verkligen menar vad man säger. Och inte kommer USA att använda en taktik för bombfällning som var föråldrad redan när andra världskriget tog slut. Det framställs också som att USAs syfte endast är att få kontrollen över oljan i Irak. Den synen är småsint. USA står för mycket mer än oljekonsumtion, och även vi behöver olja. Man förvånas slutligen över att ”mänskliga sköldar” vill ”försvara” döda ting.

Tendensen att framställa USA och dess ledare som onda och dumma lever kvar från 1970-talet och är lika ledsam då som nu. USAs syfte är i stället uppenbart att försvara friheten och demokratin med alla medel, och detta inte bara i USA. Oljan är ett drivmedel i denna strävan. Den som väljer bort kriget som medel, måste alltså anse att slaveri och diktatur kan och till och med bör accepteras såväl för egen del samt inte minst som ett fortsatt öde för Iraks folk. Demokrati och frihet är följaktligen inte värden som man är villiga att göra sitt yttersta för försvara. Detta är inte mitt val. Om kriget är det mest verksamma medlet för att hindra diktaturer att själva starta angreppskrig, att hindra dem att fortsätta mörda sina egna barn, samt att försvara och i bästa fall befördra frihetens och demokratins spridande över världen, inte minst i arabstaterna där stor brist råder på dessa värden, då gäller det att välja kriget. Något annat medel än våld står inte till buds för att förändra regimen i Irak till det bättre, det är en läxa som de senaste tolv årens sanktioner och regimen alltjämt pågående taskspeleri borde ha lärt oss.

Om Djävulen håller upp ett barn framför sig till skydd samtidigt som han med den andra handen skiuter tio andra barn bakom din rygg. och sedan ytterligare tio och tio

till medan du vilar på hanen, vad väljer du då? Jag hoppas ditt val då inte blir att sätta dig vid ett vattenverk utan att skjuta först barnet framför dig, sedan Djävulen själv, för att skydda de andra. Om inte kan du lika gärna rikta ditt vapen mot din egen tinning. Sådana är de fruktansvärda val som människor med moral och humanitet måste kunna göra, även om vi alla hoppas att vi inte skall ställas inför sådana val. Men det är knappast den typen av val som alla dessa demonstranter gjort. De har från början uteslutit våldet som alternativ. Men nu är tiden kommen också för dem att välja också här.

Till och med den tyska statsledningen tycks fortfarande mena att ingenting kan motivera ett ingripande i Irak. Man bidrar därmed till att en av världens mest bloddrypande diktatorer kan fortsätta att tvinga sitt folk till underkastelse. Man sanktionerar därmed samma taskspeleri som Hitler använde inför västmakterna för att förmå Europa att underkasta sig. Men den misslyckades då – det blev krig - och den kommer att misslyckas nu också. Man måste, som Vilhelm Moberg skriver, stå det onda emot, det borde tyskarna om några begripa, som för övrigt just har USA att tacka för att demokrati och frihet – med kriget som medel – återupprättades i deras land. USA startade vare sig det första eller andra världskriget eller kriget i Bosnien, men har alltid kommit till Europas bistånd när vi inte förmått lösa våra problem själva. Nu är det dags att sprida demokratin och friheten dit där de nya hoten mot dessa värden har sitt ursprung. Denna kamp kommer att kräva offer, och man måste välja att kämpa, för demokratins fiender kommer inte att ge sig utan strid.

Blir det då just ett *krig* i Irak? Troligen inte. Visserligen kommer säkert en del skottlossning att äga rum, men denna kommer sannolikt mycket snabbt att övergå till en fredlig ockupation av hela landet, möjligen med en del hårdare och mera utdragna strider i och kring Bagdad. Att försöka hindra denna för Irak och oss alla mycket lyckosamma händelseutveckling genom att vilja dö i försvaret av ett vattenverk, är en naivitet gränsande till ren dumhet. Dessa ”sköldar” framstår som ett slags perverterade självmordsbombare, deras verk som en omvänd terrorism. Det gagnar inte på något sätt friheten för Iraks folk att ett vattenverk inte angrips, om man nu trodde att man skyddar det och inte själva Djävulen, för det är just Djävulens ärende man går. Det kan inte ifrågasättas att dessa människor drivs av ett slags humanitärt patos, men, som Nietzsche skriver: ”Den skada som de goda gör är den skadligaste”. Kanske har de inte förstått att det när det gäller medlen för att komma åt Saddam Hussein inte primärt handlar om gott och ont utan om realism. Kampen mot verkligheten är sannerligen meningslös.

Ingripandet i Irak uppfyller för övrigt alla villkor för en så kallad ”humanitär intervention”. Begreppet har hittills inte använts i Irak-frågan såvitt jag vet, men det avser på pricken den situation som vi står inför. Det definieras som ”staters våldsingripande med vapenmakt i en annan stat utan godkännande av den andra statens regering, med eller utan auktorisation från FNs säkerhetsråd, i syfte att förhindra eller stoppa grova och omfattande brott mot mänskliga rättigheter eller mot internationell humanitär lag”. (Danska Utrikespolitiska Institutets skrift *Humanitarian Intervention, Legal and political aspects*, 1999). Det är denna slags humanitet parad med realism som saknas på flera håll, men som lyckligtvis alltid funnits och fortfarande finns hos USA, som nu är berett att verkligen beslutsamt omsätta den i handling, i stället för att vila på hanen och låta barnen fortsätta dö. Kampen gäller således inte i första hand att unnå demokratisk kontroll över massförstörelsevannen.

den gäller i första hand något mycket mer, mycket större, mycket värdefullare än så, nämligen civilisationens grundläggande värden, som vi aldrig kan göra avkall på om vi fortsatt vill kalla oss människor. Låt oss hoppas att åtminstone Europa kan ställa sig vid USAs sida i denna kamp, för här är vi fortfarande demokrater som lever i frihet, till skillnad från hur fallet är i de flesta av FNs medlemsstater. För att vi skall försätta vara det måste vi slå vakt om dessa värden. Vi måste stå det onda emot.

First we take Bagdad, then Pyongyang.

Lennart Eriksson
doktorand i sociologi

2003-02-23